

ОМЛАДИНА

ЛИСТ УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Год II

29 новембар 1944

Број 21

Међу највеће успјеха које су народи Југославије постигли у току овог ослободилачког рата спадају, без сумње, одлуке Другог засједања Антифашистичког вијећа народног ослобођења Југославије.

ТИТО

ГОДИНА ДАНА ОД ДРУГОГ ЗАСЕДАЊА АВНОЈ-а

Данас, када је прошло годину дана од II великог засједања слободних, најбољих претставника свих народа Југославије у Јајцу од II засједања АВНОЈ-а остао је смислено мали број оних који нису схватили сав његов историјски, можемо рећи судбоносни значај за будућност наших народа. Данас, када за нама стоји читав једна плодотворна година највећих војничких и политичких победа, година рада и успјеха на оживотворењу одлука II засједања, данас то јасно пуца пред очима и посљедњим заведеностима.

Прву годишњицу великог празника наших народа, нашег новог државног празника, дочекујемо у времену када се већ налази далеко од фронта наш славни Београд — главни град нове демократске федеративне Југославије, која се почела градити баш на II засједању АВНОЈ-а. Дочекујемо га у дане, када су: цијела Македонија, скоро цијела Србија и огромни, претежни дијелови земља свих федеративних јединица већ ослобођени од Нјемаца и њихових помагача.

Данас, када смо се мало поодмакли од тога великог дана, можемо још боље да сагледамо у чему је заправо значај II засједања АВНОЈ-а и његових одлука.

Читава II засједањем, а нарочито његовим одлукама народи Југославије, преко својих борбом калених и бираних слободних претставника, коначно су онемогућили све противнародне елементе — саблж глогов улоца, како каже народ, свим оним реакционарним и издајничким кликама које за две и по године нашега ослободилачког рата нису бирале ни жалиле ни начина ни представа да би закочиле и онемогућиле нашу борбу. Сви народи Југославије, и национално угњетени у бившој Југославији и сам српски народ добили су чврсту гаранцију, да им се више никада неће повратити оно старо стање које их је све угњетавало и све разједињавало.

II засједање је показало оно што данас морају да схвате чак и наши непријатељи. Показало је какме да ни Србија, на коју су великосрпски хегемонисти и сви остали реакционери највише рачунали, неће оно старо, јер је оно потонуло у обилу крви што га је највише пролио српски народ у борби, не само против окупатора него и против носоца тога старог — тадашње избјегличке владе на челу са краљем у иностранству, а издајником Дражом Михаиловићем у земљи.

О овом најрјечитије говоре одлуке о одузимању права законите владе Југославије, избјегличкој влади у Лондону, те одлуке о стварању Националног комитета ослобођења Југославије, као једине праве, законите владе народа Југославије. О томе говори и одлука о забрани повратка краљу у земљу за вријеме рата, с тим да народ послје рата слободно изабере себи форму своје нове државе.

На II засједању АВНОЈ-а народи Југославије први пут у својој историји слободно су одлучили да своје међусобне односе уреде на бази потпуне равноправности која се оличава поред осталог и у праву свакога народа да се самоопредјели, па чак и отцјепи од заједнице, ако то хоће. Они су одлучили да изграде своју заједничку државу на принципу федерације слободних равноправних јединица. Оно што су можда милиони нашега народа сматрали немогућим — оно што су сви режими бивше Југославије покушавали на силу да створе јединство народа Југославије, донијела је као свој највећи и најлепши плод наша народно ослободилачка борба. И баш чињеница да се српски народ дигао први у борбу и у њој дао највише жртава, била је од огромног, пресудног значаја, јер су тако поробљени народи бивше Југославије најјасније видјели да српски народ, који води тако посебну борбу, никада неће дозволити повратак онога старог ropства. А потпуна равноправност и слобода, чак и отцјепљење, која је на II засједању озаконена одлуком о изградњи Југославије од б равноправних федеративних јединица, још више је зближила народе Југославије, јер

је баш та одлука говорила да ће народи Југославије баш у тој и таквој држави добити своју потпуну, истинску слободу.

II-им засједањем АВНОЈ-а озаконено је непосредно учешће у власти широким демократским народним масама, јер су признати као једина законита власт народно-ослободилачки одбори, никли, прекаљени и развијени у народно-ослободилачкој борби. Одлука о претварању АВНОЈ-а у врховно законодавно и извршно тијело, те одлука о стварању Националног комитета ослобођења као његовог извршног органа, дали су гаранцију народима Југославије да никада ништа воља неће моћи промјенити рјешење народног представништва АВНОЈ-а које је постало носилац суверенитета државе Југославије.

На II засједању АВНОЈ-а почела је да се гради нова, истинска демократска, народна држава, федеративна демократска Југославија, у којој ће сви народи имати пуну равноправност, а сви грађани слободу, право и могућност за поштен рад.

За посљедњу годину дана наша млада држава, утемељена на II засједању, извојевала је низ значајних војничких и поли-

тичких успјеха. Још само мали дијелови наше земље трпе јарам фашиста. Но и они неће дуго. Наша војска која је на II засједању добила велико признање именовањем друга Тита за Маршала, данас броји преко пола милиона војника. Она ослобађајући нашу земљу жури да заједно с Црвеном армијом и војскама наших западних Савезника забоду и нашу тробојку са петокраком у центар Берлина.

Брзим ослобођавањем наше земље, а нарочито Србије, издајничке четничке банде изгубиле су и посљедње упориште које су осигурале једино влашту окупатора. У Хрватској дуго прикривани, маскирани издајници, мачековци остали су данас потпуно сами.

За задњих годину дана показало се да братство наших народа не само да неће бити разорено, него и да се оно појачава и да ће се појачавати из дана у дан. То су најбоље показале антифашистичке скупштине у свим федералним јединицама, које су у току ове године оживотвориле, примјениле на своје националне прилике и успеле историјске одлуке II засједања АВНОЈ-а. Изграђујући своје националне јединице, ан-

тифашистичка вијећа федералних јединица закорачила су већ добро и смјело у изградњу и подизање наше заједничке младе државе — демократске, федеративне Југославије.

За задњу годину дана углед наше земље у свијету огромно је порастао, и судећи по томе наши народи могу бити сигурни да ће на свјетској мировној конференцији зауимати достојно место.

Од II засједања АВНОЈ-а, у омладинском покрету родило се нешто суштински ново. Данашња млада генерација доживљава оно што до сада није доживјела ни једна пријема у нашој земљи. Наша омладинска права, за која смо се годинама борили, данас су нам, озаконена у нашој демократској федеративној Југославији. Зато је данас света дужност сваког омладинског борца, сваког омладинца и омладинке, да не мјери напоре, да не броји жртве у борби за потпуну војничку и политичку побједу и изградњу нове демократске федеративне Југославије, која од нас, данашње младе генерације ствара и створиче прву слободну и задовољну омладину Југославије.

БРАНА ПЕРОВИЋ

КОМЕМОРАЦИЈА ПОВОДОМ ПРВЕ ГОДИШЊИЦЕ СМРТИ ИВЕ-ЛОЛЕ РИБАРА

27 новембра, у дворани Коларчеве задужбине у Београду Централни одбор УСАОЈ-а приредио је свечану комеморацију поводом годишњице смрти Ивана-Лоле Рибара.

Народни херој Иво-Лола Рибар

Присутствовали су претставници АВНОЈ-а, с председником Др. Иваном Рибаром на челу, претставници Националног комитета и Врховног штаба, чланови савезничких војних мисија и омладина свих београдских рејова. На бини, на црном застору, висила је Лолина слика и орден Народног хероја, којим је претседништво АВНОЈ-а одликовало палог руководиоца омладине Југославије.

Поред Лолине слике два борца држали су почасну стражу.

Комеморацију је отворио друг Миле Неоричић члан Секретаријата Централног одбора УСАОЈ-а. Позвао је све присутне да с једном минутом ћутања одају по част палом хероју.

Затим је генерал-лајтнант друг Милован Ђилас, члан Врховног штаба говорио о улози Иве-Лоле Рибара:

ГОВОР ГЕНЕРАЛА-ЛАЈТНАНТА МИЛОВАНА ЂИЛАСА

Говорити о Ивану Рибару-Лоли није тако лака ствар и то из простог разлога што је он историјска личност. За оцену једне историјске личности није довољно ни лично познанство са тим човеком, ни лична љубав према томе човјеку, ни дугогодишњи заједнички рад са њим, него је за то потребно да се одмакнемо од те личности за неколико десетина година, потребно је да историја и историчари даду тачну оцену те личности.

Ја бих вам могао сада говорити колико хоћете о Лоли Рибару, али Вам ја нећу моћи дати тачну историјску оцену његове личности. Но ја ћу покушати колико ми је могуће да кажем баш неколико речи не о Лоли Рибару као о мом другу са којим сам ја годинама делио све добро и зло, не о пријатељу кога не могу заборавити док живим, него ћу Вам говорити о Лоли Рибару као историјској фигури и то не само из времена овог рата него и из периода пре њега.

Лола Рибар припада оној групи људи која је припремала и организовала ову садашњу ослободилачку борбу наших народа још пре него што је дошла немач-

ка окупација. Он припада оној водећој, најистакнутијој групи наших људи. Још пре овога рата, под руководством друга Тита, почели су се окупљати најбољи људи наше земље да даду отпор немачкој најезди. Један од тих људи, један од најближих Титових сарадника, најближњи Титов сарадник међу омладином, човек који је преносио мисли и дух Титов међу омладином, који је те мисли схватио и знао да их оживи, знао да им да крв и месо, да их убади у хиљаде омладинаца, био је Лола Рибар.

Лола Рибар је дошао на чело нашег омладинског покрета још 1937 године. То је невиђено у историје једног нелегалног покрета, да један човек са тако мало година, ја бих додао — са тако мало искуства, може доћи на чело једног нелегалног омладинског покрета. Међутим, показало се да је Лола брзо стицао искуство, и не само брзо стицао него је знао да га да и хиљадама младих.

Сви знамо какву је улогу одиграла омладина у овоме рату. Она је сачињавала гро наше војске, и не само гро, она је сачињавала оно ударничко, увек немирно, увек несавладљиво у борби против фашизма.

(Наставак на другој страни)

Позорица Коларчевог универзитета за време свечане комеморације

Слога

Београдски С.К. Слога - пример за уред

26 новембра 1944 године у 9 часова пре подне у ресторану „Бока“ у Хилендарској улици одржана је комеморативна седница у славу палим братовима ударне групе, која је активно радила по Београду 1941—1944 године.

Сви знају тешке дане у години 1941—1944, знају и памте издајнике и полицијске зликовце — Штерића, Космајца и др. С. К. „Слога“ је био другоразредни београдски клуб али са прворазредним играчима, јер су чланови овога клуба први створили ударну групу која је убила разбојника Космајца и Штерића. Ударници Ивица Крола, Јован Чегаровић, Карло Лукач, Асан Јерковић, Никола Громик, Анђелко Милосављевић, Миле Опсовић, Мито Бермановић, Иво Радошевић, Миле Шутуја, Никола Манојловић, Адам Тиберија и Драги Петровић храбро су се борили по улицама Београда уништавајући немачке зликовце и домаће издајнике.

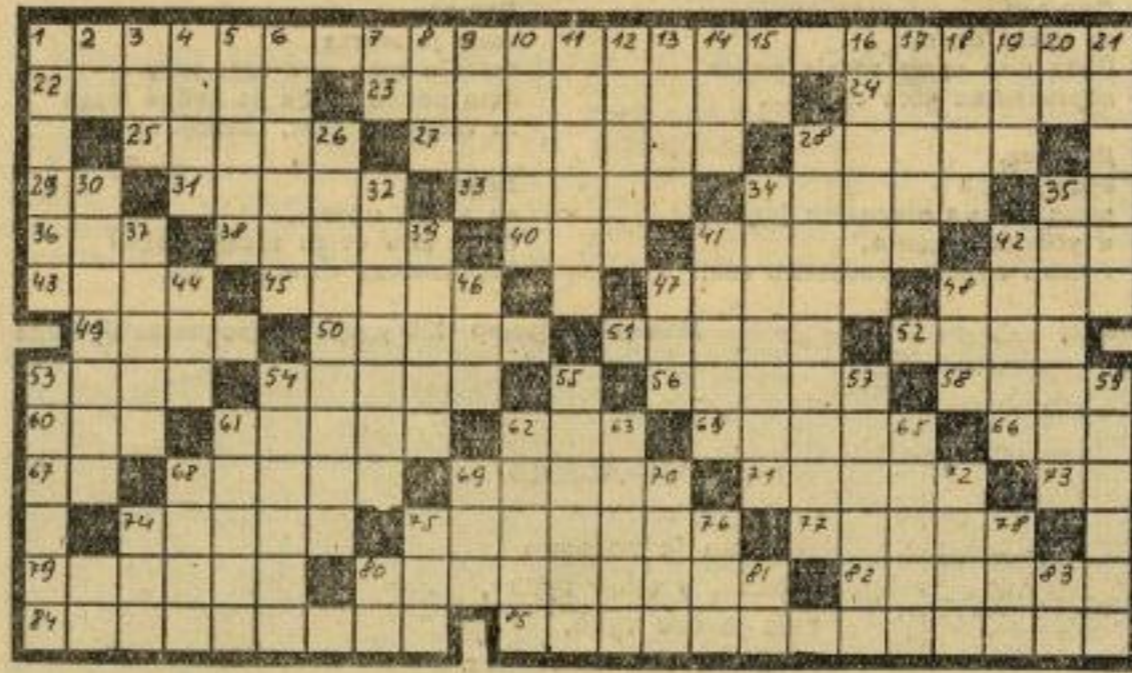
Из истог клуба има данас чланова који су мајори, капетани и командири Народно-ослободилачке војске Југославије.

После комеморативне седнице на којој је говорио дугогодишњи претседник клуба Љуба Умчевић о раду палих другова, претседник са упутом је приложио 40.000 динара за НОВ.

Овај пример „Слоге“ треба да следе сви београдски клубови.

Б. Б.

Укрившене речи

ВОДОРАВНО: 1 име, презиме и надимек првог маршала Совјетског Савеза, 22 накит, (проб.), 23 врста шећера, 24 зора (по лет.), 25 онај који управља чамцем, колима итд., 27 шпанска тврђава позната из грађанског

рата, 28 мушко име, 29 злато, (фран.) 31 ров, 33 шетри, 34 сумрак, 35 свеза, 36 светло, 38 позава, 40 бог ветра (митолошки), 41 војничка потреба, 42 мађ. филм. глумца (Јавор), 43 гора у Грчкој, 45 цветала, 47 тропска биљка, 48 жен. име, 49 мушко име, 50 реони, 51 део прибора за ципеле, 52 хлеб (немачки), 53 муслимански свештеник, 54 креће се по води, 56 знатан, 58 географски појам, 60 сала, 61 надолазак морске воде, 62 спортски израз, 64 такт, 66 део назива једне религијске установе у Софији, 67 лет. слово, 68 полако (у музици), 69 релација, 71 спортска грана, 73 првак, 74 женско име, 75 две речи: скакање и део стрелачког прибора, 77 вал, 79 справа, 80 онај који наслеђује, 82 део позоришта, 84 и 85 имена и презимена двојице оснивача и теоретичара социјализма.

УСПРАВНО: 1 шумско воће, 2 предлог, 3 сур, 4 место у Срему, 5 водена птица, 6 назив коње, 7 спортска скраћеница, 8 папагај, 9 део животињске главе (у падежу), 10 варнице, 11 престоница Канаде (у пад.), 12 носни сугласник, 13 уље, 14 креч, 15 река у Аустралији, 16 врста кафе, 17 старалац, 18 јеврејско име, 19 лан (руски), 20 становник Европе, 21 напад, 26 рушевина, 28 углед, достојанство, 30 дело Л. Н. Толстоја, 32 овамо, 34 пратилац, 35 странка, 37 сретство плаћања, 39 прождрљива, 41 крупнији песак, 42 познати итал. фудбалер, 44 усамљен, 46 плачка, 47 Бугар. ноеч. јединица, 48 смок, 53 отпадак дрвета, 54 мали стог сена (у пад.), 55 утарјење, 57 отоман (гурц.), 59 ускрс, 61 митолошки краљ, 62 нем. муш. име, 63 познати мађ. фудбалер, 65 мушко име, 68 име књижевница Бак, 69 други део имена града Дамбертон, 70 залив у Северозападној Европи, 72 врста калодонта, 74 двоје, 75 становник нем. покрајине, 76 додаток имену јунака једне Стрјинке комедије (Јања), 78 облик помоћног глагола, 80 два сугласника, 81 иницијали презимена и имена великог срп. добротвора, 83 лет. слово.

М.М.Н.

ЗАГОНЕТНА ПОСЕТНИЦА

П. н. г.

И. М. Ковачић

Котор

Шта је по занимању овај господин?

РАДЕ ЈОВАНОВИЋ-САРАЏИЈА
23 дивизија НОЦ

Тим Прве пролетерске дивизије НОВЈ

Који је 19 о. м. одиграо пријатељску утакмицу са репрезентацијом антифашистичке омладине Београда. Тим Прве пролетерске дивизије наступио је у следећем саставу: Хирш (Грађански, Земун), Белојевић (РСК — Црна Гора, Подгорица), Шпадијер (Звечан, Кос. Митровица), Поповић (ЧСК), Чолић (Будућност, Ваљево), Шпачић (БСК), Потхрашки (Савица, Загреб), Перовић (РСК Црна Гора), Продановић (Будућност, Ваљево), Вујосевић (РСК — Црна Гора), Потје (Грађански, Земун).

Мали лексикон

ЛОВАЧНИ АВИОНИ НАШИХ САВЕЗНИКА

Главни задатак ловачке авијације је напад на непријатељску авијацију, заштита позадине и заштита авијације која сарађује са трупама.

Ловачки авиони су већином једноседи и једнокрилни авиони са мотором од око 1.000 коњских снага и брзином од 550 до 750 км на сат.

а) Амерички ловачки авиони:

1) Сандерболт (Thunderbolt) — „гром“ је једномоторни једносед; јачина мотора 2.000 коњ. снага; брзина 700—750 км. Предвиђен је за пратњу тешких бомбардера, као и за борбу на великим висинама. Наоружан је са 8 тешких митраљеза 12,5 мм. Непрекидно може да лети 8 часова.

2) Мастанг (Mustang) — је једномоторни једносед; има брзину од 650 км; непрекидно лети 8 часова. Прати тешке бомбардере за далеке акције. Употребљава се и за бомбардовање, јер може да носи 500 кг бомби.

3) Лајтнинг (Lightning) — „муња“ је двомоторни једносед, има брзину око 600 км. Наоружан је са 1 топом од 20 мм и 4 митраљеза од 12,5 мм. Лајтнинг има најконцентричнију ватру. Прати бомбардере у далеким акцијама; остаје у ваздуху 8 сати; носи око 1.000 кг бомби.

б) Енглески ловачки авиони

1) Бофајтер (Beaufighter) је двомоторни двосед; брзина око 540 км; наоружан је са 4 топа, 6 митраљеза или 6 ракетних топова. Бофајтер носи торпедо од 1.000 кг и служи у борбама противу бродова. Употребљава се такође и као ноћни ловац.

2) Спитфајер (Spitfire) је једномоторни једносед; брзина око 640 км; остаје у ваздуху око 2 сата; наоружан је са два топа и 4 митраљеза; носи око 110 кг бомби.

в) Совјетски ловачки авиони:

1) Јак 9 носи назив по имену конструктора Јаковљева, генерал-лајтнанта Црвене армије. Једномоторни једносед; јачина мотора је 2.450 к. с.; брзина 560—580 км; наоружан је са 1 топом од 45 мм и 2 митраљеза од 12,5 мм; непрекидно лети 3 сата; врло покретан и способан за све борбене перипетије.

2) Јил 2 је најомиљенији совјетски авион. Познат је под именом „Штормовик“; нарочито се употребљава за нападе из ниског лета; рачуна се да је најбољи авион ове врсте; специјално је грађен; мотор му је оклопљен, као и кабина посаде, тако да ни тешки митраљези не могу много да му нашkode; носи два члана посаде; наоружан је са 2 топа по 45 мм и 2 митраљеза; носи 600 кг бомби и 4 ракетне бомбе. „Штормовик“ напада моторизоване колоне, артиљерију, војску, вавосећи им врло тешке ударце. Непрекидно лети до 3 сата; брзина 250—300 км. Такође је погодан за борбу против ловачких авиона.

3) Јак 1 и Јак 7 имају нешто мању брзину од Јак 9.

Осим тога постоје још неколико типова совјетских ловачких авиона, као што су Јак 5, Јак 3, Јак 2, Јак 1.

НА КУРИРСКОМ ПУТУ

Цртеж Иве Кушковића

Нема рада напорнијег од службе курира, ал га вредно извршују и Ђира и Мира.

Виде Мира страшно нешто и очи јој зуре, са ужасом викну Ђира — Јој, Швабе нас јуре!

Беже мали пионир већ их Шваба стиже, спас је сваки још далеко, душманин све ближе.

Ево Шваба страшних као анђаде из приче, сваки од њих крвожедно жури се и виче.

Јуре, јуре без престанка, ко ће да их смири, али нигде трага нема ни Мира, ни Ђира.